

Indhold

Danskerne siger nej til deltid . . . 1

Kun 22 procent af danskerne mener, det er i orden, at regeringen ønsker at gennemføre en lov om deltid. 60 procent mener derimod, at regeringen bør respektere de aftaler, som arbejdsmarkedets parter har indgået.

LO har klaget til ILO 3

LO og to andre hovedorganisationer har klaget til ILO over regeringens deltidforslag. ILO skal tage stilling til, om regeringen overtræder fundamentale, internationale ILO-konventioner.

Globaliseringen kulegraves . . . 4

En række statsoverhoveder og internationale top-embedsmænd skal i løbet af det næste år kulegrave globaliseringens sociale skyggesider.

Udspil for sidste gang 6

Gratis arbejdskraft ind ad bagdøren 7

Regeringens forslag om at sende indvandrere, flygtninge og andre ledige ud som gratis arbejdskraft i virksomhederne er helt uspiseligt for LO. I Holdningen er LO-sekretær Marie-Louise Knuppert bekymret for, om det er første skridt mod et klassedelt arbejdsmarked.

Udspil 19. marts 2002

Nyhedsbrevet *Udspil* udgives af Landsorganisationen i Danmark Rosenørns Allé 12, 1634 København V Tlf. 3524 6000, fax: 3524 6308, www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen.
I redaktionen: Susse Maria Holst, Michael Bræmer, Stig Poulsen, Anette Bindselev.
Layout: LO. Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden tilladelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930

Gallup

Danskerne siger nej til regeringens forslag om deltid

Stik imod regeringens forventninger ønsker danskerne ikke en lov om deltid. Flertallet af befolkningen mener, at de aftaler og overenskomster, som arbejdsmarkedets parter har indgået, skal overholdes, viser en ny undersøgelse udarbejdet af Analyseinstituttet Gallup A/S for LO. Undersøgelsen dokumenterer i øvrigt, at et meget markant flertal slet ikke ønsker at gå på deltid.

Kun 22 procent af de adspurgte mener, det er i orden, at regeringen ønsker at gennemføre en lov om deltid. Derimod svarer 60 procent, at regeringen i stedet bør respektere de aftaler, arbejdsmarkedets parter har indgået på området. 18 procent svarer "ved ikke".

Undersøgelsen er foretaget i tidsrummet 6.-14. marts 2002 og omfatter interview med i alt 840 personer.

Forslaget om deltid er en del af regeringens såkaldte "frihedspakke" til arbejdsmarkedet. Udover forslaget om deltid indeholder pakken forslag om statslige og tværfaglige a-kasser og om at ophæve eksklusivaftaler på arbejdsmarkedet.

Deltidsforslaget har afstedkommet en voldsom kritik fra fagbevægelsen, men også arbejdsgiverne er skeptiske over for regeringens indgreb i eksisterende aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

– Jeg synes, det er glædeligt, at befolkningen i den grad bakker op om den danske model, hvor arbejdsmarkedets parter selv aftaler vilkårene på arbejdsmarkedet. Det ville være helt uholdbart, hvis skiftende regeringer kunne ændre på fundamentale rettigheder for lønmodtagerne efter forgodtbefindende, siger LO's formand Hans Jensen i en kommentar til undersøgelsen.

Opbakning til dansk model

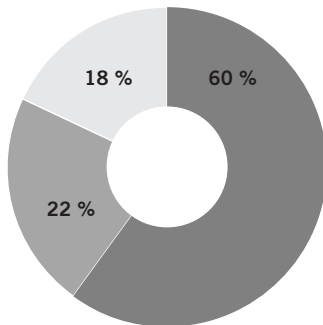
Udover at et stort flertal i befolkningen er imod regeringens konkrete forslag om deltid, er et meget markant flertal generelt imod lovindgreb på områder, hvor arbejdsmarkedets parter i forvejen har indgået aftaler.

74 procent af de adspurgte mener, at regeringen så vidt muligt skal overlade til lønmodtagernes og arbejdsgivernes organisationer at indgå frivillige aftaler om forholdene på arbejdsmarkedet. Kun 14 procent mener, at regeringen er i sin gode ret til at indføre lovgivning, selv om det strider imod allerede eksisterende frivillige aftaler. 12 procent svarer "ved ikke".

Ikke tale om en ret

Også når det gælder selve indholdet i lovforslaget, ligger danskernes holdning langt fra regeringens. 75 procent mener, det er "urimeligt" eller meget "urimeligt", at arbejdsgiverne får større mulighed for at på-

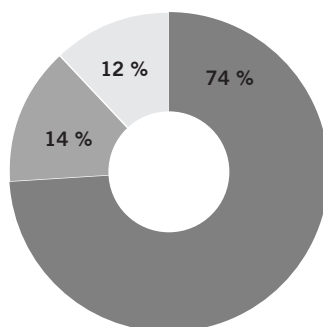
Regeringen bør respektere hvad arbejdsmarkedets parter har aftalt om deltid

- Aftaler bør respekteres
- I orden med deltidslav
- Ved ikke

Spørgsmålet lød: Er det efter Deres opfattelse i orden, at regeringen gennemfører en lov om deltid eller bør regeringen respektere, hvad arbejdsmarkedets parter har aftalt?
Kilde: Gallup og LO.

Regeringen bør så vidt muligt overlade det til arbejdsmarkedets parter at aftale forhold på arbejdsmarkedet

- Aftaler skal overlades til arbejdsmarkedets parter
- Lovgivning er i orden
- Ved ikke

De interviewede blev spurgt om, hvilket af følgende to udsagn, de er mest enige i: 1) Regeringen skal så vidt det er muligt overlade det til lønmodtagere og arbejdsgivernes organisationer selv igennem frivillige aftaler at fastlægge forholdene på det danske arbejdsmarked. 2) regeringen er i sin gode ret til at gennemføre lovgivning på arbejdsmarkedet – også selvom det strider imod frivillige aftaler indgået mellem arbejdsmarkedets parter.
Kilde: Gallup og LO.

virke enkelte medarbejdere til at gå på deltid mod deres vilje. Kun 8 procent mener, det er "rimeligt eller helt rimeligt". 17 procent svarer "ved ikke".

Statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) og beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen (V) har gentagne gange forsøgt at "sælge" forslaget som en ret til den enkelte lønmodtager til at gå på deltid. Men det er der ifølge fagbevægelsen ikke tale om.

– Regeringen taler direkte mod bedre vidende, når den hævder, at lønmodtagerne får en ret til at gå på deltid. Tværtimod er det arbejdsgiverne, der bliver udstyret med en ret til at sætte lønmodtagerne ned i tid. Hvis lønmodtageren siger nej til færre timer, risikerer vedkommende at blive afskediget, siger Hans Jensen.

– Hvis medarbejderen bliver afskediget, har regeringen så elskværdigt tilføjet i lovforslaget, at den pågældende skal have en kompensation. Men vedkommende skal selv først bevise, at fyringen bunder i, at han eller hun ikke ønskede at gå på deltid. I øvrigt er en kompensation en elendig trøst for den, der har mistet sit job, siger Hans Jensen.

Nej til deltid

Ønsket om at komme på deltid er i øvrigt meget begrænset blandt de adspurgte. 72 procent kunne slet ikke tænke sig at gå på deltid uden lønkompensation. Kun 20 procent vil gerne på deltid uden lønkompensation. Flere kvinder end mænd ønsker dog at gå ned i tid. Mens 26 procent af kvinderne gerne vil på deltid, ønsker kun 15 procent af mændene at gå ned i tid.

I undersøgelsen blev de adspurgte, der gerne vil på deltid, spurgt om der på deres arbejdsplads var nogle forhindringer for at gå på deltid. Kun to af de personer, der ønsker at gå på deltid, nævner deres overenskomst som en forhindring for nedsat tid. Resten af de adspurgte, som gerne vil på deltid, giver for eksempel følgende begrundelser for, at det ikke kan lade sig gøre: "Der mangler ansatte", "arbejdsgiveren vil ikke have det", eller "det kan ikke lade sig gøre på grund af vagtordninger".

Mænd og kvinder enige

Ser man på køn, alder og erhverv, viser det sig, at støtten til aftalemodellen er bredt repræsenteret. 62 procent af mændene og 58 procent af kvinderne mener, at regeringen bør respektere, hvad arbejdsmarkedets parter har aftalt, mens både 22 procent af mændene og 22 procent af kvinderne mener, det er i orden, at regeringen indfører en lov om deltid på trods af allerede eksisterende aftaler. Henholdsvis 16 og 20 procent af mændene og kvinderne svarer "ved ikke".

Undersøgelsen viser også, at alder stort set ikke spiller nogen rolle i folks holdning til regeringens ønske om lovindgreb.

Sammenligner man arbejdere og funktionærers syn på regeringens ønske om at indføre deltid ved lov, er der stort set ingen forskel. 18 procent af arbejderne mener, det er i orden at indføre deltid ved lov, mens 67 procent siger nej. 24 procent af funktionærerne siger ja, mens 64 procent ligeledes siger nej.

ILO

Deltidsforslag krænker internationale konventioner

LO har sammen med to andre hovedorganisationer klaget til den internationale arbejdsorganisation, ILO, over regeringens lovforslag om deltid. De mener, at regeringen med sit forslag krænker grundlæggende, internationale konventioner.

Den internationale arbejdsorganisation, ILO, skal tage stilling til, om regeringen overhovedet kan gennemføre sit lovforslag om deltid uden at overtræde fundamentale, internationale ILO-konventioner.

LO har sammen med Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, FTF, og Akademikernes Centralorganisation, AC, skrevet til ILO's generaldirektør, Juan Somavia, for at få ham til at undersøge, om der er tale om krænkelse af danske lønmodtageres rettigheder.

De peger i brevet til Juan Somavia konkret på ILO-konventionerne 87 og 98, som begge er tiltrådt af Danmark. Den første sikrer foreningsfriheden og retten til at organisere sig. Den anden sikrer retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.

Et permanent overenskomstindgreb

Det er en klar krænkelse af begge konventioner, når regeringen med sit lovforslag vil gribe ind i hundredvis af kollektive overenskomster for at fjerne alle hindringer for at aftale deltid, mener LO, FTF og AC.

“Helt uhørt er det, at forslaget tilsigter at gøre også fremtidige aftalte overenskomstbestemmelser ugyldige. Man fjerner altså ikke blot eksisterende overenskomstbestemmelser. Meningen er tillige at blande sig i, hvad parterne på arbejdsmarkedet måtte kunne blive enige om ved fremtidige overenskomstforhandlinger. Der er altså tale om et permanent overenskomstindgreb”, påpeger de tre organisationer i brevet.

De peger også på, at

- Lovindgrebet i de kollektive overenskomster ikke kan begrundes i et ønske om friere adgang til deltid, eftersom 96 pct. af arbejdsmarkedet har adgang til deltid i dag.
- De nuværende bestemmelser i overenskomsterne skal sikre mod misbrug af deltidsarbejde. Fuldstændig fri adgang til deltidsarbejde vil fjerne retten til fuldtidsarbejde, og at det vil få uoverskuelige følger for en række lavtlønnede lønmodtageres muligheder for at forsørge sig selv.
- Alle rettigheder i lovforslaget er på arbejdsgivers side. Lønmodtageren får ikke retskrav på deltidsarbejde og heller ingen ret til at slippe for deltid og gå på fuld tid. Til gengæld kan lønmodtageren blive tvunget på deltid.
- Alle eksisterende garantier og overenskomstbestemmelser fjernes for allerede deltidsansatte, der overlades fuldstændig til virksomhedernes forgodtbefindende.

Ministeren vil respektere danske forpligtelser

Lovforslaget skal – hvis det vedtages – træde i kraft allerede 31. marts. Derfor har LO, FTF og AC bedt ILO om snarest muligt at komme med den juridiske vurdering af Danmarks forpligtelser i forhold til ILO-konventionerne, så vurderingen kan indgå i Folketingets endelige behandling af lovforslaget.

Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen har udtalt til pressen, at han vil respektere Danmarks forpligtelser i forhold til ILO-konventionerne.

– Hvis ILO mener, at vi bryder internationale regler, så vil jeg lytte grundigt efter, sagde han til dagbladet Børsen.

Yderligere information: Advokat Jørgen Rønnow Bruun, LO, tlf. 3524 6106.

Globalisering

Kulegravning af globaliseringens skyggesider

Globaliseringen skal give job, demokrati og stabilitet, ikke ulighed. Derfor skal en række statsoverhoveder og internationale top-embedsmænd i løbet af det næste år kulegrave globaliseringens sociale og samfundsmæssige konsekvenser.

FN's internationale organisation for lønmodtagere, ILO, har netop nedsat en kommission, der skal undersøge de samfundsmæssige konsekvenser af globaliseringen.

The World Commission on the Social Dimension of Globalization, som kommissionen hedder, består af en lang række sværvægttere fra international politik, universiteter og organisationer. Finlands præsident Tarja Halonen og Tanzanias præsident Benjamin Mkapa er udpeget som formænd.

Kommissionen er nedsat, fordi der i internationale kredse har bredt sig en erkendelse af, at globaliseringen af verdenshandelen medfører en lang række problemer. Blandt andet underbetaling, undertrykkelse af faglige rettigheder og dårligt arbejdsmiljø, fordi virksomhederne flytter produktionen rundt til de lande, hvor det er billigst at producere. Dermed bliver konsekvensen af globaliseringen, at de fattige lande ofte konkurrerer om, hvor arbejdskraften er billigst og arbejdsmiljøreglerne dårligst, og det går ud over millioner af lønmodtagere over hele verden.

Globaliseringen skal fordele goderne

– For nogen har globaliseringen været et redskab for fremskridt med øget rigdom og flere muligheder. For andre har globaliseringen medført øget ulighed og usikkerhed, sagde ILO's generalsekretær, chileneren Juan Somavia, da navnene på kommissionens medlemmer blev offentliggjort.

Og den udvikling er ILO ikke tilfreds med. Den nye kommission skal

derfor undersøge, hvordan social retfærdighed kan blive en del af grundlaget for globaliseringsprocessen.

– Globaliseringen skal levere det, lønmodtagere over hele verden gerne vil have, nemlig et ordentligt arbejde, tryghed og demokrati, siger Juan Somavia om baggrunden for kommissionens nedsættelse.

Kommissionens fem opgaver

Kommissionen har nu et år til at kulegrave de sociale konsekvenser af globaliseringen. På forhånd er det fastlagt, at kulegravningen skal koncentrere sig om følgende elementer:

- 1) Fastlægge facts og dynamik i globaliseringsprocessen.
- 2) Indhente holdninger til globaliseringen fra lønmodtagere, virksomheder, investorer, forbrugere og offentligheden i hele verden.
- 3) Analysere globaliseringens konsekvenser for beskæftigelsen, arbejdsmiljø, fattigdom, økonomiske vækst og udvikling.
- 4) Kommissionen skal nå til enighed om emnerne efter konsultationer med alle interesserede internationale organisationer, regeringer og repræsentanter for lønmodtagere og arbejdsgivere.
- 5) Kommissionens rapport skal starte en proces, der tager fat på de forhold i den globale økonomi, der forhindrer, at globaliseringen fordeler goderne retfærdigt og bæredygtigt.

Internationale organisationer skal sikre retfærdig globalisering

Kommissionen vil også undersøge, hvordan andre internationale organisationer kan bidrage til, at globaliseringen bliver mere acceptabel og retfærdig for alle, sagde ILO-generalsekretæren Juan Somavia ved det pressemøde, hvor kommissionens medlemmer blev offentliggjort.

Denne tilsyneladende uskyldige bemærkning dækker over, at verdens lønmodtagerorganisationer, herunder LO, vil have verdenshandelsorganisationen WTO til at acceptere ILO's lønmodtagerkonventioner, bæredygtighed og hensynet til ulandene som en del af grundlaget for WTO's arbejde. I dag er disse hensyn ikke en del af arbejdsgrundlaget for WTO.

At kommissionen skal undersøge, hvordan andre internationale organisationer kan bidrage til en retfærdig globalisering, er derfor en stor sejr for blandt andet den nordiske fagbevægelse, der i de sidste år har presset hårdt på for at få WTO til at acceptere en udvidelse af organisationens arbejdsgrundlag med netop lønmodtagerrettigheder, bæredygtighed og hensynet til ulandene.

LO hilser kommissionen velkommen

– I den danske fagbevægelse mener vi, at kommissionens oprettelse er en stor sejr for lønmodtagerne verden over. I dag er det magtforholdene mellem landene, der afgør forhandlingerne i WTO, ikke retfærdighed. Den nye kommission vil sætte fokus på nødvendigheden af at ændre WTO's arbejde til at omfatte andre interesser end de rent økonomiske, siger LO's internationale sekretær Ib Wistisen.

– Ligesom EU begyndte som et fællesskab om økonomi, og nu er et fællesskab, der også omfatter miljø, lønmodtagerrettigheder og social retfærdighed, mener vi også, at WTO skal udvikle sig til at omfatte mere end økonomi. Kun på den måde kan vi internationalt opbygge et retssamfund, hvor det er rimelighed og ikke magt, der bestemmer, siger Ib Wistisen.

Kompetente kommissionsmedlemmer

LO glæder sig også over, at flere af kommissionens prominente medlemmer er både kompetente og solidt forankret i ønsket om en retfærdig globalisering.

Den ene af kommissionens formænd, Finlands præsident, Tarja Halonen, er tidligere jurist i finsk LO. Den anden formand, Tanzanias præsident Benjamin Mkapa, sikrer, at kommissionens konklusioner får troværdighed i mange lande i den tredje verden. En af kommissionens menige medlemmer er Joseph Stiglitz. Som cheføkonom i Verdensbanken rettede han en stærk kritik af bankens manglende hensyntagen til den sociale udvikling i udlånspolitikken.

Arbejdsministrene bliver taget i ed

Kommissionens konklusioner bliver hovedemnet på ILO's generalforsamling i 2003, hvor stort set hele verdens arbejdsministre deltager, ligesom konklusionerne vil komme til at danne baggrund for forberedelserne til WTO's ministerkonference i Mexico i efteråret 2003.

– I LO ser vi meget frem til den indflydelse, kommissionens arbejde vil få på ministerkonferencen i WTO i Mexico. Det er her, en af de store kampe for lighed og retfærdighed i verden skal stå, siger Ib Wistisen.

Kommissionen om de sociale og samfundsmæssige konsekvenser af globaliseringen holder sit første møde den 25. marts 2002 i Genève.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Preben Foldberg på telefon 3524 6023.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Ib Wistisen, på telefon 3524 6000.

Udspil udkommer for sidste gang

Nyhedsbrevet Udspil var en rigtig satsning fra LO's side, og har sat fokus på mange centrale emner og været et efterspurgt talerør. Nu erstattes det imidlertid af LO's nye satsning – et ugebrev.

Du sidder her med det sidste nummer af Udspil. På LO's repræsentantskabsmøde i oktober 2000 blev der vedtaget en ny kommunikationsstrategi for LO, og kernen i den nye strategi er lanceringen af et ugebrev. Ugebrevet udkommer fra april i år og skal være det førende medie på arbejdsmarkedsområdet. Det skal påvirke den offentlige debat, formidle fagbevægelsens politiske projekter, men også udfordre fagbevægelsen. Målgruppen for ugebrevet er de tværfagligt aktive i fagbevægelsen og beslutningstagere på arbejdsmarkedsområdet.

Ugebrevet erstatter nyhedsbrevet Udspil og LO-magasinet, men bliver også suppleret med en større satsning på LO's hjemmeside. Udspil's

læsere vil inden for de næste uger få tilbud om at abonnere på ugebrevet, enten elektronisk eller i en trykt udgave.

Udspil blev lanceret i 1997 og har til fulde opfyldt målet om at sætte og påvirke den aktuelle dagsorden. Udspil-analyser og -holdninger er blevet til citathistorier i andre medier og har dannet baggrund for politiske drøftelser. Med det nye ugebrev får vi nu mulighed for i endnu højere grad at sætte den offentlige dagsorden. Redaktionen takker for denne gang, og håber ugebrevet bliver et vigtigt redskab i det faglige og politiske arbejde.

Holdningen

Hvad pønser regeringen på?

Af LO-sekretær Marie-Louise Knuppert

For nylig kom regeringen med dens længe ventede udspil til, hvordan flygtninge og indvandrere integreres bedre på det danske arbejdsmarked. Jo mere jeg tænker over det, jo mere forstemmende er det.

For hvad er det egentlig, regeringen pønser på? Når man skærer alle de i og for sig fornuftige men også temmelig harmløse forslag fra, viser der sig et skræmmende scenarie.

Det, som regeringen tilsyneladende forsøger at skabe, er et arbejdsmarked, der sikrer virksomhederne en lind strøm af gratis eller billig arbejdskraft. Ikke blot bestående af flygtninge og indvandrere – hvilket i sig selv er helt uacceptabelt – men også i form af alle andre, der af den ene eller anden grund har været ledige længe.

At oplægget omfatter alle langtidsledige, kan læses i regeringens pjece "På vej mod en ny integrationspolitik". Her står der, at "personer der har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, herunder flygtninge og indvandrere, kan få tilbud om at komme i virksomhedspraktik...".

Fagbevægelsens bekymring for, at regeringen ønsker at skabe et B-arbejdsmarked med billig, uuddannet arbejdskraft, er hermed blevet forstærket. Til efteråret offentliggør regeringen sin store beskæftigelsesplan "Flere i Arbejde", og man kan frygte, at vi kun har set begyndelsen af et reelt klassesdelt arbejdsmarked.

Fx er et af regeringens forslag til bedre integration at sende såvel flygtninge og indvandrere som fuldblods danskere i gratis praktik på en virksomhed i op til et helt år. Det er simpelthen alt, alt for lang tid.

Og det er ikke nok, at regeringen forsøger at pakke ordningen ind i velmenende tilbud som danskundervisning og sidemandsoplæring. Danskundervisning skal tilbydes under alle omstændigheder, og sidemandsoplæring kan ikke fylde et helt år.

Hvis fagbevægelsen skal støtte forslaget, skal der være tale om kortvarige praktikophold med en reel faglig opkvalificering. Endemålet for det aftalte forløb skal være ordinær ansættelse på almindelige overenskomstmæssige vilkår.

Ellers er der blot tale om gratis arbejdskraft for virksomhederne, som kan skifte den ene praktikant ud med den næste i én uendelighed. For regeringen stiller i sit oplæg selvfølgelig ingen krav til virksomhederne om, at de skal tilbyde hverken begrænset eller ubegrænset ansættelse efter praktiktidens udløb.

Også regeringens forslag om, at flygtninge, indvandrere – og igen alle andre, der har været ledige længe – skal “tilbydes” arbejde for en lav startløn i et ordinært job, er umulig at sluge for fagbevægelsen. Regeringen finder det rimeligt, at ledige skal bestride ordinære job, men til mindsteløn minus de tillæg som deres kolleger får.

Man kan argumentere, at et job på mindsteløn trods alt er bedre end ingenting. Men problemet er jo, at regeringen gør såvel flygtninge og indvandrere som andre ledige en kæmpe bjørnetjeneste ved at lade dem gå for en langt lavere løn, end den som kollegerne får. Selv indvandrerne egne organisationer har råbt vagt i gevær og understreget bekymringen for, at den slags løntrykkeri vil føre til utryghed blandt både danskere og indvandrere.

Igen er det LO's holdning, at ønsker man at lade en bestemt gruppe lønmodtagere gå til en lavere løn end andre, skal denne gruppe til gengæld deltage i en seriøs oplæring. LO mener, at hver enkelt ledig skal have vurderet sine kvalifikationer, og herefter skal der udarbejdes en individuel handlingsplan for vedkommende. Den handlingsplan skal munde ud i en fast ansættelse på arbejdspladsen eller i en anden virksomhed.

LO er dog positiv over for andre elementer i regeringens integrationsoplæg. Blandt andet at danskundervisningen fremover skal foregå ude på virksomhederne, i stedet for at flygtninge og indvandrere bruger timevis på transport til og fra en sprogskole. Forslaget om, at flygtninge og indvandreres medbragte kvalifikationer skal “oversættes” til dansk ved ankomsten til Danmark ligger også helt i tråd med LO's ønsker.

Men hvis regeringen tror, at den med sit integrationsoplæg kan snige gratis og billig arbejdskraft ind ad bagdøren på virksomhederne, må den tro om igen. Hvis det sker, vil det være dybt skadeligt for både den fremtidige integration på arbejdsmarkedet og for forhandlingerne mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter.